

HE TUHINGA PŪRĀKAU WHAKAMĀRAMA

Te whakamāramatanga:
Ka whakamārama i tētahi tūāhuatanga mā roto mai i tētahi pūrākau.

Te pūtake:
Ko te whakamārama i te takenga mai o ngā āhuatanga o te ao me te pānga o ōna hua ki te tangata.
He mea urutau i He Manu Tuhituhi – He Tuhinga Pūrākau Whakamārama.

Ngā momo tuhinga whakamārama:
Ko te pūrākau whakamārama, ko te paki whakamārama me te takenga pūtaiao.

Te tapanga

Te tīmatanga

Te whakatakinga

Te raupapatanga

Te whakataunga

Taringa Hōkeke

Tērā tētahi tangata he nunui ōna taringa. Ko tōna kāinga ko te ngahere, ā, ko Hōkeke tōna ingoa. Ko āna mahi i te ngahere he tūkino i ngā manu me ngā ngārara mō tā rātou whakaturituri i a ia. Ina tangitangi mai ngā tātarakihi, ka ngāruru te mātenga o Hōkeke.

Ka whiowhio mai a Tūi, ka ānini a Hōkeke. Ngakeke ana ngā waewae o ngā ngārara, ka whakaturituri i ngā taringa. Ka nui te hōhā o Hōkeke ki ēnei mahi, kātahi ka arumia rātou, ka patupatua kia mate.

Ka tae mai te wā ka wahangū ngā reo o ngā manu me ngā ngārara. Ka puta mai a Tāne ki te rapu i āna tamariki horekau he reo.

"Makomako, kua kore koe e waiata i ēnei rā. Kei hea tō reo tino ātaahua?"

"Tūi, kua ngaro tō mihimihi i te rangi? Waiata mai rā!"

Ka huri a Tāne ki a Pītongatonga.

"E Pī, ko koe tētahi manu kaha ki te kōrero. Whākina mai, nā wai tēnei mahi whakakore i ō koutou reo?"

"Nā Hōkeke tēnei mahi, e te matua," ko tā Pī. "Ina waiata mātou, ina rakuraku rānei, ka rongohia mātou e taua tangata rā. Nā te nunui o ōna taringa ka mamae ia, ka ānini, ka ngāruru. Ka arumia mātou e ia, ka patupatua."

Ka nui te riri o Tāne. "Tonoa mai te taurekareka nā ki a au," ko tāna.

Ka tū a Hōkeke ki mua i a Tāne. "E hoa, kua wahangū te ngahere. Kua ngaro ngā reo o āku tamariki. He kino rawa tō mahi ki ahau. Ināianei tonu me whakamutu. Tuohu mai!"

Ka tuohu atu a Hōkeke e matakū ana, engari me pēhea? Kātahi ka kōwiritia ōna taringa e Tāne.

Ka kī a Tāne, "Haere koe me ō taringa nunui. Noho atu i runga i ngā rākau pirau, i roto hoki i te mākūkū. Ahakoa mate atu koe, ka noho tonu ō taringa ki konā hei whakamaumaharatanga mōu. Haere!"

Ngaro atu, mate atu a Hōkeke, mahue mai ana ko ōna taringa ki runga i ngā rākau pirau tupu tonu ai.

He rite ngā taringa nei ki te harore, ā, ko te ingoa he 'hōkeke' tonu. He rite hoki rātou ki tētahi kai a te hunga Hainamana nō tāwāhi. Ka tae mai rātou ki Aotearoa nei, kātahi ka tunua e rātou te hōkeke hei hupa mā rātou.

Koia nei te kōrero mō Hōkeke me ōna taringa nunui.

Hei tautohu i te kaupapa o te pūrākau whakamārama.

Ka whakataki i te pūrākau, i te take matua, me te pānga ki te ao. Ka kitea hoki ētahi āhuatanga o te wāhi me ngā kiripuaki o te pūrākau.

Ka whakamārama i ētahi o ngā mahi kua pā mai, ā, ka whakataki hoki i ētahi o ngā mahi kei te haere.

Ka whakatakoto i te tīmatanga, i te tipu, me te teiteitanga o te mahi.

Ka whakamōhio atu i te whakataunga me te hua o te mahi.

Ngā āhuatanga reo

Te reo raupapa → ...**kātahi ka** arumia rātou, ...
Ka whiowhio mai a Tūi, **ka** ānini a Hōkeke, ...

Te reo whakaahua → ... he **nunui** ōna taringa.
... kua **wahangū te ngahere**.
... noho atu i runga i ngā **rākau pīrau**, ...

Te reo tūhono
i te take me
te pānga/hua → **Nā** Hōkeke tēnei mahi ...
Nā te nunui o ōna taringa ka mamae ia ...

Te whakawhiti
kōrero → Ka nui te riri o Tāne. "**Tonoa mai te taurekareka ki a au**,"
ko tāna.

Te reo tohu wāmua → **Tērā** tētahi tangata ...

Te kupumahi → **Ngakeke** ana ngā waewae o ngā ngārara, ...
Ina **waiata** mātou, ina **rakuraku** rānei, ...
... kātahi ka **tunua** e rātou te hōkeke hei hupa mā rātou.

Ngā tohutoro

Martin K. (2001). *Taringa Hōkeke*. He Kohikohinga 2, wh. 18-23.

For further information about traditional narratives, see:

Aronui. (2008). He Manu Tuhituhi. He *Tuhinga Pūrākau Whakamārama: He Pukapuka Arataki i te Kaituhi*. Te Papa-i-oea: Aotearoa.

He mea waihanga mō tētahi kaupapa a Te Tāhuhu o te Mātauranga.

Mana pupuri © Te Karauna 2024
Pūmau te mana.

